

PRVA SVETOVNA VOJNA 1914 - 2014

Posebna številka o prvi svetovni vojni in njenih posledicah za Slovenijo, Balkan, Evropo, Rusijo, Bližnji vzhod in Ameriko.

[Domov](#) | [Naročnina](#) | [Podjetje](#) | [Uredništvo](#) | [Oglaševanje](#) | [Arhiv](#) | [Global](#) | [Monitor](#) | [Prijavi se](#)

Naroči se na spletno Mladino

11.5.2014

MLADINA

ALTERNATIVE EVROPE

[Politika](#) | [Ekonomija](#) | [Svet](#) | [Družba](#) | [Mnenja](#) | [Kultura](#) | [Napovednik](#) | [Foto](#) | [Trgovina](#)

Išči

[KULTURA](#) | [FILM](#)

Kruh in mleko

[Marcel Štefančič, jr.](#) | [Mladina 47](#) | [26. 11. 2001](#)

Ivan, mož pri štiridesetih, ozdravljen alkoholik (**Peter Musevski**), se vrne domov. Benigen in simpatičen, ne ravno rojen za tekme. Toda zdaj je z njim vse v redu, ozdravljen je. Njegova žena Sonja (**Sonja Savić**), stoična južnjakinja, utrujena od tega, da je dobila manj, kot je upala, prikima. Ni videti kot ženska, ki ni rojena za tekme. Lahko bi tekmovala in zmagovala, toda v drugih disciplinah. Tu - v tej vukojebini, v tej deklasirani skupnosti, v tej neužitni depresiji - na zmago ni mogla upati. Lahko je upala le na to, da bo izgubljala bolj počasi. Njen obraz pove, da je izgubljala prehitro. Realna je bolj od realnosti. Morda zaradi občutka krivde, morda zaradi refrena "stand by your man". Njun sin (**Tadej Troha**), najstnik, kot bitles počesan, je divja provinca zase. Podnevi spi, ponoči živi. Publicitete ne potrebuje. Krogla je že izstreljena. Vsi skupaj se zdaj spet privajajo - hja, drug na drugega, pa na male družinske intimnosti in na srečo, zakopano v socialni eksperiment.

Neko dopoldne pa mož odide v štacuno, jasno, po kruh in mleko, toda sreča starega prijatelja Armanda, malega, gobezdavega podjetnika, ki mu razkrije nekaj tako indiskretnega, da omahne nazaj na šank, med šnops in pir, med miši in podgane. **Kruh in**

mleko je film o ljudeh, ki nimajo veliko manevrskega prostora. Na umetnost ne mislijo. Živijo pod palačami. Brazgotine jemljejo pod ceno. Spominov si ne morejo privoščiti. Časa se bojijo - ker je njihova edina rešitev. Toda vsako potovanje v prihodnost jih vrže nazaj, v preteklost. Kruh in mleko je film o ljudeh, ki jih je Slovenija pustila zadaj.

Na začetku francoske in svetovne klasike *La jetee*, enega izmed najboljših filmov vseh časov, nemara celo res tudi najboljšega, stoji napis: "*To je zgodba o možu, ki ga je zaznamovala slika iz otroštva. Ta prizor, ki ga je vznemirjal s svojo brutalnostjo in ki ga je dojel šele mnogo let kasneje, se je zgodil na veliki razgledni terasi letališča Orly tik pred začetkom tretje svetovne vojne.*" In potem se preselimo v svet, za katerim je tretja svetovna vojna - civilizacija je pokopana, planet je opustošen, zunanost je neužitna, svetloba je radioaktivna, preživeli, ki iščejo alternativo norosti, krutosti in smrti, pa živijo pod zemljo, mhm, v *undergroundu*, v galerijah pod palačo Chaillot, med podganami. In ker vedo, da jih lahko iz tega brezna reši le potovanje skozi čas, se oprimejo eksperimentalnih potovanj skozi čas - svoje emisarje tako pošiljajo po hrano, zdravila, energijo, upanje. Ne v prihodnost, v preteklost. Ostal jim je le še čas, edini način preživetja. Prostora ni več. Na potovanje skozi čas naposled lansirajo tudi moža, ki ga je zaznamovala slika iz otroštva, droben fragment iz njegove preteklosti, meglen detajl, kratek, bežen, ubežen mladostni spomin. In na potovanje skozi čas ga pošljejo prav zato, ker ga ta slika iz otroštva tako obseda. Ne ve, kaj se je točno zgodilo, zapomnil si je le letališče Orly... zaprepaden obraz neznane ženske... in agonično padanje umirajočega možkega.

To, kar sledi, je njegov poskus, da bi se spomnil, kaj se je zgodilo. To, kar sledi, je čas, ki se brezbolno in neopazno naseli okrog njega, čas, ki se spere v film, v ta spomin na trenutek, ki ga je doživel dvakrat. In ko pride do konca, do prihodnosti, ugotovi, da je bil tisti agonični, umirajoči, padajoči možki, ki ga je v svoji mladosti videl na letališču Orly, on sam. Je to, kar je videl, res videl, ali pa si je s tem nežnim trenutkom ustvaril le oporo za čas norosti, ki je prihajal? Spomini se ne ločijo od drugih, povsem navadnih trenutkov - ločijo se šele kasneje,

ko pokažejo brazgotine. Film *La jeteé*, ki ga je leta 1962 posnel *Chris Marker*, traja le slabe pol ure. Ni barven, ampak črno-bel. In seveda, slike niso gibljive, ampak fotogramske.

Ko sem videl *Kruh in mleko*, sem najprej pomislil na film *La jeteé*. Pa ne le zato, ker je črno-bel, ker bi moral biti izvirno kratek, poluren, ker so vsi liki videti tako, kot da je za njimi vojna, ker živijo v mračnem, depresivnem polsvetu in ker iščejo alternativo svoji norosti, ampak zato, ker ga je posnel mož, **Jan Cvitkovič**, ki ga je zaznamovala neka slika, droben fragment iz njegove preteklosti, meglen, a odločen detajl, kratek, bežen in ubežen: nekoč je v neki pozni oštariji videl utrujenega možakarja, ki je v rokah držal plastično vrečko, v kateri sta bila kruh in mleko. Ta slika mu potem ni šla iz glave. Kaj se je zgodilo? To je dojel šele kasneje - v filmu *Kruh in mleko*. Specifično, film *Kruh in mleko* je Cvitkovičev poskus, da bi se spomnil, kaj se je tedaj zgodilo. Kdo je bil možki? Kaj je tam počel? Zakaj je stal tam? Za koga sta bila kruh in mleko? Kdo ga je čakal? To, kar sledi, je čas, ki se brezbolno in neopazno naseli okrog tega moža - in ta čas je Cvitkovič spral v film, najprej v kratkega in potem v vse daljšega, dokler ni na platnu ostala celovečerna brazgotina, spomin na trenutek, ki ga je doživel dvakrat.

ZELO ZA

[povezava](#)

Kultura	Starejše kritike filmov	Teme	Arhiv
Knjiga	19 9. 5. 2014	Kritika	
Film	17 25. 4. 2014	Kultura	
Ploščča	16 18. 4. 2014		
TV	15 11. 4. 2014		
Portret	14 4. 4. 2014		

Hudo ...

Ulica

26 | 1. 7. 2011

Shrani&Deli

**ALTERNATIVE
EVROPE**

prispevki k
razumevanju
širše domovine

A Mouse In My Kitchen

 amouseinmykitchen.com

Zadnja številka ▼

Kolumne ▶

Intervju

[Naroči se na spletno Mladino](#)

[Izjave](#)

[Rolanje](#)

[Konzum](#)

[Foto](#)

[Napovednik](#)

[Trgovina](#)

[Naslovnice](#)

[Diareja](#)

[Ilustracija](#)

[Proglas](#)

[Pesmica](#)

[Mladinamit](#)

Spletno mesto uporablja piškotke z namenom zagotavljanja spletne storitve, oglasnih sistemov in funkcionalnosti, ki jih brez piškotkov ne bi mogli nuditi. Z obiskom in uporabo spletnega mesta soglašate s piškotki.

[Strinjam se](#)

[Več o piškotkih in nastavitve piškotkov](#)